

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain muuttamisesta

Lausuntopyynnön diaarinumero: VN/8392/2019

Suomen Suuhygienistiliitto SSSL ry pitää suun terveydenhuollon asiakasmaksujen lisäämistä maksukattoon tärkeänä, sillä näin poistuisi yksi suun terveydenhuollon eriarvoiseen asemaan vaikuttava tekijä terveydenhuollossa. Suun terveydenhuollon maksujen sisällyttäminen maksukattoon tulee lisäämään suun terveydenhuollon palvelujen käyttöä ja siten edistää väestön suun terveyttä. Tutkimusnäyttöä on myös siitä, että suu- ja hammassairauksien hoidolla on vaikutusta laajasti ihmisten yleisterveyteen ja sairauksien syntyyn.

Suomen väestöä piinaavat edelleen kaksi merkittävää, omahoidolla lähes ehkäistävissä olevaa kansanterveysongelmaa: karies sekä ien- ja hampaan kiinnityskudossairaudet (parodontiitti). Esimerkiksi ientulehdusta (gingiviitti) esiintyy 74 %:lla aikuisväestöstä. Ientulehduksen ehkäisy terveysohjauksen keinoin ja kliinisellä hoitotyöllä on merkittävä ja keskeinen osa ehkäistäessä sairauden etenemistä kiinnityskudossairaudeksi eli parodontiitiksi. Näillä suun terveyttä ylläpitävillä ehkäisevän- ja varhaishoidon menetelmillä vältetään myöhemmät vaativat ja kalliit erikoishoidon toimenpiteet.

Suuhygienisti on korkeakoulutettu suun terveydenhuollon ammattilainen ja hänen tuottamissaan perustason palveluissa korostuvat terveyttä edistävät, ennaltaehkäisevät ja varhaishoidon toimenpiteet. Suuhygienistin vastaanottoja voidaan hyvin rinnastaa muihin hoitajavastaanottoihin, jolloin myös suun terveydenhuollossa voidaan madaltaa ja nopeuttaa hoitoon pääsyä, parantaa palvelujen saatavuutta ja edistää kustannusvaikuttavaa työnjakoa hammashuollon työryhmässä. Väestön terveyttä edistävä terveysohjaus on kustannustehokas tapa vähentää inhimillistä kärsimystä ja tuottaa taloudellista säästöä.

Koska parodontiitin esiintyvyys lisääntyy selkeästi jo alle 30-vuotiailla, erityisesti tupakoivilla, olisi tämä nuorten aikuisten ikäluokka hyvä saada vuosittaiseen suuhygienistin suorittamaan suun terveystarkastukseen ja maksuttomaan terveysohjaukseen. Yksilöllisesti määritetyn hoidon tarpeen ja järkevän tiimityön avulla suun terveys tukee väestön yleisterveyttä ja hyvinvointia. Suomen Suuhygienistiliitto SSSL ry esittää suuhygienistin terveysohjaukseen liittyvän käynnin maksuttomuutta kuten on ehdotettu sairaanhoitajien ja terveydenhoitajien käyntien osalta.

Esitys suun terveydenhuollon asiakasmaksujen lisäämisestä maksukatton alle lisää myös terveyden tasa-arvoa erityisesti alemmassa sosioekonomisessa asemassa olevien perheiden ja yksilöiden näkökulmasta. Kustannukset eivät vuositasolla olisi enää este hoitoon hakeutumiselle ja esityksessä ehdotettu maksukatton laajennus turvaisi tarpeelliset suun hoidon palvelut niitä eniten tarvitseville.

On todennäköistä, että muutokset tulevat lisäämään merkittävästi suun terveydenhuollon julkisen sektorin palvelujen kysyntää, joten SSSL esittää ostopalvelujen laajentamista yksityissektorilla työskentelevien ja itsenäisinä ammatinharjoittajina toimivien suuhygienistien palveluihin. Näin voitaisiin taata hallitusohjelmaankin kirjattu ehkäisevän toiminnan saatavuus suun terveydenhuollossa.

Nopeasti kasvava ikääntyvä väestönosa tuo oman haasteensa suun terveydenhuoltoon. Monissa viime vuosina tehdyissä väitöskirjoissa on todettu vanhusten aliravitsemuksen johtuvan huonosta suun terveydestä. Suun terveyden merkitys korostuu vanhusväestön lukuisten yleissairauksien,

lääkityksien sekä heikenneen vastustuskyvyn vuoksi. Yhä useampi tulee viettämään vanhusvuosiaan hoivakodeissa, joissa hammashoito on vielä monesti varsin satunnaisesti järjestetty ja näistä palveluista usein tingitään kustannusten vuoksi. Hoivakotien asukkaiden suunhoitoa suorittavat julkisen suun terveydenhuollon lisäksi useat yksityiset palveluntarjoajat. Suun terveydenhuollon ostopalveluja tulisikin laajentaa myös vanhustenhuoltoon. Samalla tulisi lakkauttaa päällekkäistä toimintaa aiheuttava hammaslääkärin lähetekäytäntö. Myös kotona asuvien vanhusten suun hoitoon on kiinnitettävä huomiota. Tutkimusten mukaan kotiin vietäviä palveluja vanhukset pitävät tärkeinä. Tästä toiminnasta on jo hyviä kokemuksia. Lähetekäytäntö tässäkin tapauksessa aiheuttaa päällekkäisyyttä eikä ole taloudellisesti järkevää.

Suun terveydenhuollon maksujen lisääminen asiakasmaksukattoon on tärkeää, mutta kalliiden korjaavien erikoishoitojen osalta tulisi pohtia muitakin rajauksia kuin hammasteknisiä hoitoja, jolloin resursseja voitaisiin kohdentaa erityisesti suun terveyden ylläpitoon, terveysohjaukseen ja varhaishoitoon.

Suomen Suuhygienistiliitto SSHL ry:n puolesta
Erja Nuutinen, puheenjohtaja
puheenjohtaja@suuhygienistiliitto.fi
GSM: 040584 0702